อำพล สงวนศิริธรรม

การใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียน ให้ประทับใจผู้ปกครอง

วิธีการสำหรับการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนให้ประทับใจผู้ปกครอง เพื่อสร้างความรู้สึกว่าเทคโนโลยีนี้มีประโยชน์อย่างคุ้มค่า

การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้งานในโรงเรียน แหล่งสนับสนุนใหญ่คงได้แก่สมาคมผู้ปกครองและครู ซึ่งมีผู้ปกครองทุกคนเป็นสมาชิก ด้วยความหวังว่าบุตรหลานของตนจะได้รับประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ที่จัดหาให้นี้ ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ทางตรงก็คือ บุตรหลานได้เรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ทางอ้อมก็คือ ความสะดวกสบายในการปฏิบัติงานของครูที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ ส่งผลให้การเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ รวมทั้งการให้บริการอื่น ๆ เช่น วิชาการ-วัดผล แนะแนว ห้องสมุด การเงิน พยาบาล ทะเบียน และประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น ในฐานะที่ผู้ปกครองมีส่วนช่วยให้โครงการคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนประสบความสำเร็จ โรงเรียนจะใช้คอมพิวเตอร์ให้บริการผู้ปกครองได้อย่างไรบ้าง จึงจะเกิดความประทับใจ และมีความรู้สึกว่าเทคโนโลยีนี้มีประโยชน์คุ้มค่า จึงขอประมวลวิธีการต่าง ๆ มาไว้ในบทความนี้

ค้นหารายชื่อนักเรียน

แต่เดิมมาเมื่อผู้ปกครองต้องการพบนักเรียนที่โรงเรียน และจำไม่ได้ว่าบุตรหลานของตนเรียนอยู่ห้องใด (จำได้แต่ว่าอยู่ชั้น ม. 3 แต่ไม่ทราบว่าห้องไหน) ก็คงต้องไปพบประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนก่อน เพื่อขอให้ช่วยค้นข้อมูลจากบัญชีรายชื่อที่โรงเรียนจัดพิมพ์ไว้เป็นห้อง ๆ ถ้ามีนักเรียนชั้น ม. 3 อยู่ 10 ห้อง ก็ต้องค้นหารายชื่อไปทีละห้องจนกว่าจะพบ ผู้ปกครองบางคนเป็นญาติ มีความจำเป็นต้องไปพบนักเรียนที่เป็นหลาน จำได้แต่ชื่อเล่นกับนามสกุลเท่านั้น (เพราะนามสกุลเดียวกัน) ชั้นเรียนของนักเรียนก็ไม่ทราบ ถ้าเป็นเช่นนี้ก็คงต้องหารายชื่อนักเรียนไปทีละคนตั้งแต่ห้องแรกจนถึงห้องสุดท้าย ถ้าโรงเรียนมีนักเรียน 60 ห้อง ก็ต้องใช้เวลาค้นหานานมากกว่าจะพบข้อมูลที่ต้องการ (หรืออาจจะไม่พบเลยถ้าผู้ปกครองจำข้อมูลมาผิด)

ปัจจุบันโรงเรียนที่มีคอมพิวเตอร์ใช้งานอยู่ สามารถพัฒนาโปรแกรมเก็บรายชื่อนักเรียนในปีการศึกษาปัจจุบันไว้ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา ข้อมูลที่เก็บไว้เป็นข้อมูลพื้นฐานจำเป็นของนักเรียนที่ผู้ปกครองต้องการทราบได้แก่ ชื่อ นามสกุล เลขประจำตัว ชั้น และห้อง ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา (หรือครูประจำชั้น) ห้องเรียนประจำ (หรือนิยมเรียกว่า home room) หลังจากนั้นก็นำเครื่องคอมพิวเตอร์ที่บรรจุโปรแกรมและข้อมูลนี้ติดตั้งให้บริการไว้ที่หน่วยประชาสัมพันธ์ เมื่อมีผู้ปกครองไปติดต่อสอบถามเกี่ยวกับนักเรียน เจ้าหน้าที่จะขอทราบชื่อ หรือนามสกุล หรือเลขประจำตัวเท่านั้น ก็สามารถจะค้นหาข้อมูลได้ทันทีโดยไม่ต้องเสียเวลารอนาน นอกจากนั้นบางโรงเรียนยังเก็บข้อมูลตารางสอนของนักเรียนแต่ละห้องไว้ด้วย ทำให้สามารถบอกได้อีกว่าในช่วงเวลานั้นนักเรียนกำลังเรียนอยู่ห้องใด จะไปพบหรือจะฝากสิ่งของหรือข้อความอะไรก็เชิญตามอัธยาศัย บริการดี ๆ อย่างนี้มีหรือที่ผู้ปกครองจะไม่ประทับใจ

ขอใบรับรอง

ตามปกติโรงเรียนจะออกใบรับรองให้นักเรียนอยู่ 2 - 3 อย่าง ได้แก่ใบรับรองการเป็นนักเรียนว่าเรียนอยู่ในโรงเรียนจริง ใบรับรองเหล่านี้นักเรียนจะใช้เป็นหลักฐานลดค่าโดยสารรถไฟบ้าง เครื่องบินบ้าง และขอได้ตลอดปี (ตามความต้องการที่จะนำไปใช้) ใบรับรองประเภทที่สองเป็นใบรับรองที่แสดงว่ากำลังเรียนอยู่ในชั้นตัวประโยค เช่น ม.3 หรือ ม.6 ส่วนใหญ่จะใช้ในการสมัครเข้าศึกษาต่อในชั้นที่สูงขึ้น มักจะขอตอนปลายปี ในช่วงที่ใบแสดงหลักฐานว่าจบชั้น ม.3 (เรียกว่า รบ.1-ต) หรือ ม.6 (เรียกว่ารบ.1-ป) ยังไม่เสร็จ ใบรับรองประเภทที่สามเรียกว่าใบรับรองความประพฤติ เป็นเอกสารหลักฐานที่สถานศึกษาบางแห่งหรือหน่วยงานที่รับบุคคลเข้าทำงานต้องการ

ในการจัดทำใบรับรองประเภทต่าง ๆ มีหลายวิธี เช่น บางโรงเรียนใช้วิธีโรเนียวแบบฟอร์มใบรับรองเหล่านี้ไว้เลย เมื่อนักเรียนไปขอใบรับรองก็ให้เขียนคำร้องประกอบด้วยชื่อ-นามสกุล เลขประจำตัว ชื่อบิดา ชื่อมารดา แล้วนัดให้ไปรับใบรับรองในวันต่อไป (หรืออีกหลายวัน) หลังจากนั้นก็นำคำร้องไปตรวจสอบกับทะเบียนนักเรียน เมื่อเห็นว่าตรงกันก็ใช้พิมพ์ดีดพิมพ์ข้อมูลเหล่านั้นลงในช่องว่างของแบบฟอร์ม แล้วนำเสนอผู้บริหารลงนาม หลังจากนั้นก็ใช้ตรายางประทับชื่อผู้บริหารและตำแหน่งพร้อมทั้งตราของโรงเรียน เป็นอันเสร็จพิธีการจัดทำ โดยวิธีนี้ถึงแม้จะดูสะดวกดีแต่ก็ไม่ประทับใจผู้ปกครองเพราะรู้สึกว่าเป็นใบรับรองโหล นอกจากนี้การพิมพ์ด้วยพิมพ์ดีดมักจะเกิดความผิดพลาดดูไม่เรียบร้อยสวยงาม

เพราะทราบว่าใบรับรองที่โรเนียวแบบฟอร์มไว้ก่อนดูไม่สวยงามและไม่ค่อยน่าเชื่อถือ หลายโรงเรียนจึงใช้คอมพิวเตอร์ช่วยจัดทำใบรับรองให้เป็นรายคน โดยพิมพ์ชื่อผู้ลงนามไว้เสร็จเรียบร้อย แต่ปัญหาก็เกิดอีกตรงที่ผู้ลงนาม (ผู้อำนวยการ) อาจไม่อยู่ขณะที่นำใบรับรองไปให้ลงนาม อาจจะต้องรอหรือไม่ก็

จัดทำใหม่ให้ผู้มีอำนาจรองลงไป (ผู้ช่วยผู้อำนวยการ) เป็นผู้ลงนามแทน

ถ้าจะให้ประทับใจน่าจะปรับปรุงบริการใหม่ดังนี้

1. จัดบริเวณห้องทะเบียนให้มีที่นั่งพักรอสะดวกสบายพอสมควร

2. แจ้งผู้ปกครองที่ไปขอใบรับรองให้เขียนคำร้องเท่าที่จำเป็น เช่น ต้องการขอใบรับรองประเภทใด ของนักเรียนชื่อ-นามสกุลอะไร แล้วให้รอสักครู่

3. แผนกทะเบียนใช้คอมพิวเตอร์ค้นหาข้อมูลที่ได้เก็บบันทึกไว้แล้วตั้งแต่ต้นปีการศึกษา และตรวจสอบหมายเหตุแล้วว่ายังศึกษาอยู่

4. สอบถามฝ่ายบริหารว่าผู้ใดจะเป็นผู้ลงนามในหนังสือรับรอง

5. ใช้คอมพิวเตอร์จัดพิมพ์ใบรับรอง แล้วเจ้าหน้าที่ทะเบียนนำใบรับรองไปให้ผู้ลงนามทำการลงนาม

6. มอบใบรับรองให้กับผู้ปกครองด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม อาจจะกล่าวขออภัยที่ใช้เวลานานไปบ้าง ทั้งนี้โดยไม่ต้องให้ผู้ปกครองต้องไปติดต่อที่ห้องอื่นอีกเลย

อย่างนี้ที่เรียกว่า One Stop Service ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งของการรีเอ็นจิเนียริงนั่นเอง

ข้อมูลที่ฝ่ายปกครอง

ตามปกติเมื่อกล่าวถึงฝ่ายปกครองไม่ค่อยมีใครชอบ ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนหรือผู้ปกครอง เพราะภาพพจน์ของฝ่ายปกครองมักเกี่ยวข้องกับการดูแลพฤติกรรมนักเรียนให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน นักเรียนที่ฝ่าฝืนระเบียบก็จะถูกบันทึกประวัติไว้ที่ฝ่ายปกครอง และถ้าทำผิดจนถึงขั้นต่ำที่กำหนดไว้ฝ่ายปกครองก็จะมีจดหมายเชิญผู้ปกครองไปรับทราบพฤติกรรมของบุตรหลานตน เพื่อหาทางช่วยกันแก้ไขต่อไป ในช่วงเวลาเช่นนี้ผู้ปกครองมักจะเสียใจในความผิดพลาดของบุตรหลานของตน หลายคนผิดหวังค่อนข้างมาก เพราะนักเรียนที่ดูเรียบร้อยในสายตาของผู้ปกครอง อาจทำผิดพลาดรุนแรงได้ ถ้าขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ทำให้คบเพื่อนและชักชวนกันไปปฏิบัติกิจกรรมที่ผิดวินัย เช่น หนีเรียน เสพสิ่งเสพติด หรือก่อการทะเลาะวิวาทกับนักเรียนอื่น ๆ ฝ่ายปกครองควรจะมีระบบข้อมูลที่บันทึกพฤติกรรมที่ผิดพลาดของนักเรียนไว้อย่างชัดเจนเป็นระยะ ๆ และเป็นปัจจุบัน การนำคอมพิวเตอร์มาเก็บข้อมูลพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของนักเรียนจะทำให้ผู้ปกครองมีความเชื่อถือและประทับใจ และเชื่อว่าบุตรหลานของตนคงทำผิดจริง ถึงแม้จะมีข้อมูลความผิดพลาดของนักเรียนปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน แต่ถ้าไม่ใช่ความผิดร้ายแรงอะไรนักฝ่ายปกครองน่าจะใช้ข้อมูลที่เก็บบันทึกเป็นเครื่องต่อรอง เพื่อไม่ให้นักเรียนทำผิดพลาดเช่นนั้นอีก ทั้งนี้โดยมีผู้ปกครองเป็นสักขีพยาน ในความเป็นจริงไม่มีใครที่ทำอะไรไม่เคยผิด (ในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ยังมีฟังก์ชัน Undo เพื่อยกเลิกคำสั่งสุดท้ายที่ทำผิดพลาด และต้องการยกเลิก) การปกครองดูแลนักเรียนก็ควรให้โอกาสแก้ตัวที่ทำผิดพลาดไปแล้ว และให้คำมั่นสัญญาว่าจะไม่ทำผิดอีก

มิใช่ว่าฝ่ายปกครองจะใช้คอมพิวเตอร์เก็บบันทึกข้อมูลเฉพาะนักเรียนที่ทำผิดวินัยของโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังสามารถใช้คอมพิวเตอร์เก็บบันทึกประวัตินักเรียนที่ทำชื่อเสียงมาสู่สถาบันในด้านต่าง ๆ เป็นตัวแทนโรงเรียนไปแข่งขันทักษะทางวิชาการ การตอบปัญหาการโต้วาที การพูด การแข่งขันทางด้านศิลปะ จนได้รับรางวัล เป็นนักกีฬาตัวแทนของโรงเรียนที่เคยเข้าแข่งขันในระดับจังหวัด เป็น

นักเรียนดุริยางค์ที่เคยบรรเลงในพิธีเปิดและปิดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ เป็นต้น ข้อมูลที่เก็บไว้เหล่านี้ถ้ามีโอกาสแสดงให้ผู้ปกครองได้เห็นความสำเร็จของบุตรหลาน ก็ย่อมสร้างความประทับใจให้กับผู้ปกครองและผู้พบเห็นได้เป็นอย่างมาก

ข้อมูลของฝ่ายแนะแนว

ข้อมูลของฝ่ายแนะแนวที่เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ สร้างความประทับใจให้กับผู้ปกครองและนักเรียนได้ 2 ลักษณะ

ลักษณะแรกคือ ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เก็บไว้ในระเบียนสะสม ทำให้ทราบได้ทันทีว่านักเรียนเป็นคนอย่างไร มีความต้องการหรือปัญหาที่ต้องการให้ความช่วยเหลืออย่างไร

ข้อมูลลักษณะที่สองคือ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษาต่อ ตามปกติฝ่ายแนะแนวจะขอข้อมูลสถานศึกษาต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาต่อเนื่องจากชั้นมัธยมมารวบรวมและให้นักเรียนได้ศึกษาค้นหาข้อมูลสถานศึกษาที่สนใจ ถ้าได้นำข้อมูลเหล่านี้จัดเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ จะทำให้สามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว

ทะเบียนประวัติถ้วยและโล่รางวัล

วันเวลาที่นักเรียนศึกษาอยู่ในโรงเรียนเป็นช่วงที่มีคุณค่าต่อความทรงจำในชีวิต มีนักเรียนหลายคนที่ได้สร้างชื่อเสียง ความสำเร็จ และเกียรติภูมิมาสู่สถาบัน ได้รับประกาศนียบัตร ถ้วยและโล่รางวัล เป็นความภาคภูมิใจทั้งอาจารย์ นักเรียน และผู้ปกครอง แต่ความทรงจำเหล่านี้ค่อยเลือนหายไปตามกาลเวลา เมื่อถึงวันหนึ่งข้างหน้าอาจไม่มีผู้ใดจำได้ว่าถ้วยฟุตบอลใบนี้ใครเป็นผู้ได้มา โล่ตอบปัญหาธรรมะระดับประเทศอันนี้ใครเป็นผู้ชนะเลิศ บางทียังถูกตั้งไว้ในที่ที่ไม่เหมาะสม มีฝุ่นจับหนา และไม่มีผู้ใดเหลียวแล ถ้านักเรียนเก่ากลับคืนไปยังสถาบันเดิม เขาจะรู้สึกอย่างไรที่เห็นถ้วยหรือโล่รางวัลนั้นถูกตั้งทิ้งไว้อย่างไร้คุณค่า

เพื่อสร้างความประทับใจ เรามาจัดเก็บถ้วยและโล่รางวัลให้เป็นระเบียบไว้ในตู้โชว์ที่สวยงาม จัดทำหมายเลขกำกับถ้วยและโล่เหล่านั้น แล้วบันทึกข้อมูลรายละเอียดของถ้วยหรือโล่เหล่านั้น ได้แก่ รหัสของถ้วยหรือโล่รางวัล เช่น ถ้วยรางวัลใบแรกของปี 2539 อาจตั้งรหัสว่า 1/2539 ข้อมูลอื่น ๆ ได้แก่ วันเดือนปีที่ได้ถ้วยหรือโล่รางวัล เป็นถ้วยหรือโล่รางวัลจากกิจกรรมใด ใครเป็นผู้ได้มา ใครเป็นผู้มอบให้ แล้วบันทึกข้อมูลเหล่านั้นไว้ในคอมพิวเตอร์ คราวนี้ถ้าใครมาถามว่าถ้วยหรือโล่รางวัลใบนี้ใครได้มา ก็ดูที่รหัสของถ้วยหรือโล่นั้น แล้วคีย์เพื่อค้นหาข้อมูลที่เก็บบันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์ เท่านี้ก็จะสร้างความประทับใจให้กับศิษย์เก่าและผู้ปกครองได้อย่างมากมาย

พิมพ์หนังสือถึงผู้ปกครองอย่างสวยงาม

เมื่อผู้ปกครองนำนักเรียนมามอบตัวเข้าเรียนในสถานศึกษา มิได้หมายความว่าผู้ปกครองหมดภาระหน้าที่ ปล่อยให้โรงเรียนดำเนินการสั่งสอนอบรมนักเรียนไปตามลำพัง แท้จริงการสร้างเยาวชนให้เป็นคนดี มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งสองฝ่ายอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ การมีหนังสือเวียนแจ้งข่าวจากทางโรงเรียนไปให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ จะช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับผู้ปกครองได้มาก และอาจเป็นวิธีป้องกันที่ได้ผลดีที่จะไม่ทำให้เกิดเหตุร้ายแรงจนถึงกับต้องมาเสียใจทั้งสองฝ่ายในภายหลัง สำหรับโรงเรียนที่มีคอมพิวเตอร์ใช้พิมพ์เอกสารอยู่แล้ว เมื่อถึงคราวจะส่งหนังสือเวียนถึงผู้ปกครอง ควรจัดพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์อย่างเรียบร้อยสวยงาม มีคำแนะนำดังนี้

1. ใช้การพิมพ์ถึงผู้ปกครองนักเรียนแต่ละคน โดยระบุชื่อนักเรียน ดีกว่าใช้วิธีการโรเนียวถึงผู้ปกครองโดยไม่เฉพาะเจาะจง

2. ถ้าไม่จำเป็นไม่ควรใช้แบบฟอร์มที่พิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ นำไปโรเนียวแล้วเติมชื่อผู้ปกครองในช่องว่างด้วยพิมพ์ดีด

3. ถ้าเป็นหนังสือราชการที่พิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ ไม่ควรใช้ตรายางรูปครุฑและตรายางชื่อผู้บริหาร ประทับตราต่อจากลายเซ็น จะให้ประทับใจกว่าถ้าพิมพ์เอกสารด้วยโปรแกรมบนดอส เช่น ราชวิถี เวิร์ดพีซีหรือจุฬาเวิร์ดแล้วใช้ไฟล์ CRUT.COM พิมพ์รูปครุฑไว้กลางหน้ากระดาษ หรือถ้าใช้ไมโครซอฟต์เวิร์ดก็ควรใช้ไฟล์ CRUT.BMP แทน (มีอยู่ในชุดโปรแกรมจุฬาจารึก) ชื่อผู้บริหารใต้ลายเซ็นควรพิมพ์ไว้ให้เรียบร้อยก่อนที่จะเสนอลงนาม

4. ตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนภาษา ตัวสะกด การันต์ อย่าให้เกิดความผิดพลาดไปถึงผู้ปกครอง ข้อความบางอย่างพิมพ์ตัวอักษรตกไปบางตัวความหมายเปลี่ยนไปก็มี การเว้นวรรคผิดที่บางทีก็ทำให้เกิดความเข้าใจผิด ฝ่ายสารบรรณคงต้องพิสูจน์อักษรให้ดี

หวังว่าแนวคิดในบทความนี้คงจะช่วยให้การใช้งานคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สร้างความประทับใจให้กับผู้ปกครองนักเรียนได้มากขึ้นกว่าเดิม และโอกาสหน้าถ้าจะขอคอมพิวเตอร์ชุดใหม่จากผู้ปกครองคงไม่ยาก